

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1997-1998

22 april 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUURBEHOUD

Interpellatie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de controle op de selectieve afvalophaling en de bescherming van de privacy

Interpellatie van de heer Johan Sauwens tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de uitbreiding van en de bijkomende vergunning voor de stortplaats van Halembaye in het Waals Gewest en de milieueffecten hiervan voor Vlaanderen

Interpellatie van de heer Frans Wymeersch tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het beleid van de minister met betrekking tot de afvalverwerking in de provincie Antwerpen

Interpellatie van de heer Freddy De Vilder tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de aanwijzing van de afgevaardigden van polders en wateringen in de ambtenarenwerkgroep van de bekkencomités

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het handhavingsbeleid ten aanzien van de milieuhinder veroorzaakt door slachthuizen

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Woensdag 22 april 1998

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Jef Van Looy

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.09 uur.*

Interpellatie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de controle op de selectieve afvalophaling en de bescherming van de privacy

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Van Cleuvenbergen tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de controle op de selectieve afvalophaling en de bescherming van de privacy.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de minister, in vele gemeenten wordt een actief beleid gevoerd om afval op de meest verantwoorde manier, via selectieve huis-aan-huisophaling, te verzamelen. Dit is in elk geval positief. Ik wil dan ook benadrukken dat mijn interpellatie zeker niet is bedoeld om hier tegen in te gaan. Ik wil echter op een aantal problemen wijzen die men in de praktijk ervaart bij de selectieve huis-aan-huisophaling.

Tot verbazing van sommigen kunnen huisvuilzakken en verzameld papier worden meegenomen om na te gaan of de inhoud in overeenstemming is met de geldende selectieafspraken. Deze controle gebeurt onaangekondigd, soms zelfs eerder stiekem, door personen die zich niet kenbaar maken maar blijkbaar werken in afspraak met gemeentebesturen, OVAM, intercommunales en politie. De bedoeling is om het beleid van afvalselectie bij te sturen. Ik vraag me echter af of het risico op het schenden van de privacy niet veel groter is dan de belangen die men wil behartigen. Via afval en zeker via verzameld papier kan men zich immers een – al dan niet correct – beeld vormen van het

doen en laten van de bewoners. Men kan ook misbruik maken van gegevens. Bovendien kan men geen beroep aantekenen bij een eventuele aanklacht. De rechten van de verdediging kunnen dus worden miskend.

Op 19 november 1997 heb ik hierover reeds een schriftelijke vraag gesteld. De minister antwoordde dat de door OVAM uitgevoerde sorteeraanlyseonderzoeken van het huisvuil in het Vlaams Gewest een drieledig doel hebben. Het gaat om : inzicht verwerven in de actuele samenstelling van de huisvuilzakken in het Vlaams Gewest of in die gemeenten of intercommunales waar specifieke projecten worden uitgevoerd ; tendensen en evoluties in huisvuilsamenstelling achterhalen ; en ten slotte de effecten van selectieve inzameling en van afvalvoorkoming op de samenstelling van de huisvuilzak onderzoeken.

Deze geformuleerde doelstellingen zijn tegenstrijdig met ervaringen in bepaalde gemeenten die op deze manier het individueel gedrag willen controleren en eventueel sanctioneren. Dit kan zowel positief als negatief zijn. In een aantal Limburgse gemeenten kwam er naar aanleiding van een modelproject dat in Borgloon heeft gelopen en nu ook in Tongeren wordt toegepast, een vraag van Intercompost. Die leidde tot de afspraak dat de resultaten van het onderzoek over de opgehaalde vuilniszakken van privé-personen systematisch kunnen worden opgevolgd. De procedure verloopt als volgt. Aan de hand van een loting worden 35 huisvuilzakken geselecteerd. Van deze 35 stuks wordt een lijst gemaakt. Een arbeider van de technische dienst van de gemeente, een bediende van de milieudienst en een politieagent halen samen op de aangeduide plaats de zakken op, nummeren ze met een stift en voorzien ze van een ringetiket met hetzelfde nummer. Dit nummer wordt op de lijst geplaatst, bij het overeenstemmende adres. De opgehaalde zakken worden anoniem doch numeriek geleverd bij Intercompost, die de volledige

Van Cleuvenbergen

analyseresultaten per nummer meedeelt. Noch het stadsbestuur, noch andere gemeentelijke diensten hebben op die manier inzage in de inhoud van de zakken. Anderzijds blijft dat wel altijd mogelijk aangezien men een aantal zaken kan samenbrengen. De resultaten van dit onderzoek worden voorgelegd aan het schepencollege en meegedeeld per brief. Dit is een beschrijving van de procedure die men wil volgen.

De redenering van Intercompost om de procedure op die manier uit te voeren, sluit niet aan bij het vermelde drieledige doel van OVAM. OVAM is veeleer van mening dat met een selectieve omhaling van huisvuil, een algemene bijsturing van het selecteren wordt beoogd, terwijl men in verschillende gemeenten duidelijk de optie neemt om het individuele gedrag te controleren, en dit zonder enige aanleiding. In de meeste politiereglementen en dus ook in de betreffende gemeenten is terzake voorzien in een algemene bepaling. Als voorbeeld citeer ik uit het politiereglement van Tongeren: 'Bij duidelijk herkenbare inbreuken hiertegen is het de ophaler verboden de verontreinigde fracties mee te nemen. Het staat het bestuur in alle tijden vrij een onderzoek te laten instellen in verband met de samenstelling van aangeboden fracties'. Dit wordt volgens mij gekoppeld aan een mogelijke zichtbare inbreuk terwijl men hier nog een stap verder gaat.

Weet de minister waar dit gebeurt? Wordt hij systematisch op de hoogte gebracht van de gemeenten waar het reglement in die zin is aangepast? Is de bedoeling van deze werkwijze om bepaalde knelpunten in de algemene afvalophaling te vinden en bij te sturen of wil men het individueel gedrag bijsturen? Is deze werkwijze verantwoord in het licht van de wet op de privacy, het Europese mensenrecht en de Grondwet? Staat deze inbreuk op het privé-leven wel in verhouding met het beoogde doel?

Is het niet logisch personen wiens vuilniszakken worden meegenomen, hiervan onmiddellijk op de hoogte te brengen? Ik bedoel met 'onmiddellijk' op het ogenblik dat de feiten zich voordoen. Een waarschuwing vooraf zou immers zorgen voor een afwijkend gedrag. Moeten die mensen niet kunnen reageren? Moeten ze niet over een beroepsprocedure beschikken om hun privacy te beschermen bij de controle van hun vuilniszakken?

Mijnheer de voorzitter, ik heb nog enkele vragen over de voorbereiding van dit dossier. Gaat het op

dat het college van burgemeester en schepenen een dergelijke beslissing alleen kan nemen? Zo kennen de inwoners de beslissing minder goed. Gaat het op dat een dergelijke beslissing enkel wordt meegedeeld via het gemeentelijk informatieblad? Moeten de inwoners niet individueel op de hoogte worden gebracht? Moeten er niet meer richtlijnen komen over de manier waarop de controle kan gebeuren, in plaats van alles aan de willekeur over te laten?

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, de overwegingen die aan de grondslag liggen van het interpellatieverzoek van mevrouw Van Cleuvenbergen, zijn dezelfde als die van een aantal gemeentebesturen uit de zone Intercompost – waaronder het bestuur van mijn eigen stad – die niet zijn ingegaan op het voorstel van de intercommunale. Om die redenen voeren we dergelijke controles voorlopig niet uit.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Er is zeker enige controle nodig. Soms wordt het gebruik van doorzichtige vuilniszakken als alternatief naar voor geschoven. In het buitenland worden die trouwens vrij veel gebruikt. Dit zorgt voor een vrij directe controlemogelijkheid om systematische misbruiken vlug vast te stellen. Het probleem wordt zo ook veel zichtbaarder.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, alvorens te antwoorden op de vragen van de heer Sauwens en mevrouw Van Cleuvenbergen heb ik nog een opmerking. Ik hoor vaak beweren, ook in het Vlaams Parlement, dat we van alles en nog wat willen regelen. Het Vlaams Gewest vraagt of we op dit specifieke terrein niet meer moeten coördineren en meer bevoegdheden moeten verwerken. De gemeenten zijn echter wijs en organisatorisch sterk genoeg om zich coördinerend te organiseren. We mogen niet in de verleiding komen om de gemeenten weer een hele reeks van voorschriften op te leggen. De vraag van de heer Sauwens bevat trouwens al gedeeltelijk het antwoord: sommige steden doen het wel, andere niet.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft gelijk dat de gemeenteraad dit publiekelijk moet bespreken en beslissen. Het voorstel om op voorhand voldoende informatie te verstrekken, is begrijpelijk. Het verspreken van veel informatie vooraf, zorgt echter wel voor een vertekend beeld. Het beste resultaat

Kelchtermans

wordt bereikt met onverwachte steekproeven. Dergelijke proeven beantwoorden het best aan de realiteit. Bij verwachte vuilniszakcontroles wordt het gedrag daarop afgestemd en de werkwijze vervalst. Bovendien organiseert men zich nadien op basis van een niet realistische dagelijkse praktijk.

Het antwoord op de drie vragen hangt gedeeltelijk samen met het antwoord op de schriftelijke vraag. Deze zaak betreft de gemeentelijke verantwoordelijkheid. In de meeste gemeenten gebeurt de omhaling en inzameling aan de hand van een modelreglement dat intercommunaal is opgesteld. Vaak is er immers een intercommunaal samenwerkingsverband. Afvalvoorkoming en de nuttige toepassing van onvermijdbare afval worden ook in een reglement van de gemeenteraad vastgelegd. We hebben trouwens in Vlarea een aantal stimulansen ingeschreven voor het nuttig hergebruik van afvalstromen.

De gemeenten leggen de verplichtingen in verband met selectieve inzameling dus vast in een gemeentelijke politieverordening. Ik herhaal dus dat het college dit volgens mij niet kan. Dat is immers strijdig met het begrip politieverordening. De beslissing moet worden genomen in een openbare raadsvergadering. Niet alleen de wijze waarop de selectieve inzameling moet gebeuren, moet worden vermeld. Selectief ingezamelde afvalfracties met de huisvuilzak of de inzameling van het grof vuil meegeven, moet ook worden verboden.

De gemeente moet de inhoud van deze politieverordening bekendmaken, en een sensibiliseringsbeleid voeren voor de inwoners. Vaak hevelen de gemeenten die opdracht over naar de intercommunales, maar het gaat om hun verantwoordelijkheid.

Wanneer een inwoner een vuilniszak met een door de gemeentelijke politieverordening verboden afvalfractie op de stoep zet, doet hij aan sluikstorten. Dat is de interpretatie van het politiereglement. Dit houdt een overtreding in van de gemeentelijke politiereglementering en van het afvalstoffendecreet. Dat was mijn antwoord op uw eerste vraag.

Mevrouw Van Cleuvenbergen haalde het voorbeeld van de intercommunale Intercompost aan. Mogelijk is dit representatief voor bedenkingen bij andere intercommunales. De gemeenten van Intercompost beslisten een controle uit te voeren betreffende deze reglementaire bepalingen bij de selectieve inzameling van huishoudelijke afvalstof-

fen. Deze controle past in het kader van de sensibilisering van de inwoners voor de gescheiden inzameling van huishoudelijke afvalstoffen.

Zoals mevrouw Van Cleuvenbergen reeds zei, keurde de stad Tongeren op 29 juli 1997 een politieverordening goed. Ik neem aan dit op het niveau van de gemeenteraad gebeurde, want het kan niet anders. Anders moet worden nagegaan wat precies werd beslist en wijkt men enigszins af van de voorschriften van de gemeentewet inzake politieverordeningen. Tenzij men de hoogdringendheid inriep, wat me al evenmin mogelijk lijkt in dit geval.

Het ging dus om een politieverordening over de individuele controle op de restfracties door middel van sorteeraanlyseonderzoeken van het huishoudelijk afval. Het doel van deze sorteeraanlyseonderzoeken is dus anders dan bij dit soort onderzoeken op Vlaams niveau. OVAM verricht er immers ook, vaak via derden. Toch zal een procedure moeten worden gevolgd waarbij maximaal rekening wordt gehouden met de privacy van de betrokkene.

Tot nog toe werden op vraag van bepaalde intercommunales via een steekproef in alle aangesloten gemeenten enkele huisvuilzakken opgehaald. In het beschreven geval ging het om de intercommunale Intercompost en was de stad Tongeren een van de aangesloten gemeenten. De opgehaalde zakken werden algemeen uitgesorteerd zoals dat ook gebeurt bij de Vlaamse sorteeraanlyseonderzoeken. Op deze wijze werd de privacy van de inwoners steeds gerespecteerd en werden resultaten verkregen op intercommunaal niveau, in het kader van dezelfde drieledige doelstelling die op het Vlaams niveau bestaat. Ik zal deze drie doelstellingen niet herhalen, daar de interpellant ze reeds in herinnering bracht.

De stad Tongeren zal in de toekomst individuele controles van de huisvuilzakken uitvoeren, door middel van een sorteeraanlyse. De gevolgde werkwijze is dus analoog aan die van de gemeente Borgloon en andere gemeenten uit het samenwerkingsverband van Intercompost. De privacy van de betrokken inwoners wordt ook in Tongeren gerespecteerd. Een controle van een aantal willekeurig gekozen zakken gebeurt in samenwerking met Intercompost, de politie, de technische dienst en de milieudienst. Bij navraag heeft men ons dat verzekerd.

Door loting worden een aantal straten en huisnummers aangeduid. Hiervan wordt een lijst opge maakt. Een arbeider van de technische dienst, een

Kelchtermans

bediende van de milieudienst en een politieagent halen op de aangeduide plaatsen een huisvuilzak op, nummeren hem met een stift en voorzien hem van een ringetiket met hetzelfde nummer. Het nummer wordt op de lijst gezet bij het overeenstemmende adres. De zakken worden dan anoniem doch genummerd afgeleverd bij Intercompost, dat de analyseresultaten per nummer meedeelt aan de milieudienst. Noch het stadsbestuur, noch andere gemeentelijke diensten hebben inzage in de inhoud van de zak.

De resultaten worden voorgelegd aan het schepencollege. Aan de gecontroleerde worden de resultaten per brief bekendgemaakt. Bij negatief resultaat mag er in eerste instantie slechts vermanend worden opgetreden, waardoor de betrokkene zijn of haar sorteergedrag dient aan te passen overeenkomstig de wetgevende bepalingen. Bij vaststelling van een volgende overtreding zal er inderdaad een proces-verbaal worden opgesteld. Uit deze procedure zou duidelijk moeten blijken dat de individuele sorteeraanlyseonderzoeken niet als doel hebben een beeld te vormen van het gezin in kwestie, doch slechts de naleving van de afvalstoffenreglementering willen controleren en het individuele sorteergedrag willen bijsturen.

Naar verluidt heeft geen enkele rechtbank of hof ten gronde een uitspraak gedaan over de vraag of een huisvuilzak moet worden beschouwd als een *res nullius*, iets wat niemand toebehoort, of als een *res derelictae*, iets wat werd achtergelaten. Er werd nog nooit een uitspraak gedaan als bij een individuele sorteeraanlyse van de huisvuilzak een inbreuk op het privé-leven werd gepleegd, in het licht van het EVRM of de Grondwet. Het individueel sorteeraanlyseonderzoek van de huisvuilzak grijpt plaats in het kader van de doelstellingen van het afvalstoffenbeleid. Daaronder wordt verstaan, volgens artikel 5 van het afvalstoffendecreet : 'de gezondheid van mens en milieu vrijwaren tegen de schadelijke invloed van afvalstoffen en de verspilling van grondstoffen en energie'. Zoals reeds gezegd is een dergelijk onderzoek een vorm van sensibilisering om de inwoners aan te zetten tot medewerking aan het afvalstoffenbeleid, dat vernoemd principe tot doel heeft. In eerste instantie zijn de gemeenten hiervoor verantwoordelijk. Bij mijn weten hebben ze die verantwoordelijkheid steeds gewild en zijn ze niet bereid er zomaar afstand van te doen.

Wat uw derde vraag betreft : inwoners worden er nooit vooraf van verwittigd dat hun huisvuilzak

wordt meegenomen voor een sorteeraanlyseonderzoek. Dat zou, zoals ik reeds in mijn inleiding stelde, een ontwijkgedrag van de betrokkenen kunnen veroorzaken. Op die manier wordt de reële situatie niet geanalyseerd en krijgt men een verkeerd model onder ogen.

Na het ophalen van de huisvuilzak en het uitvoeren van het individueel sorteeraanlyseonderzoek worden best niet alleen de sluikstorters, diegenen dus die slecht sorteerden, op de hoogte gebracht. Ook de correct sorterende gezinnen moeten op de hoogte worden gebracht van de onderzoeksresultaten. Men gaat er immers van uit dat ze representatief zijn en dat men derhalve collectief een aantal lessen moet trekken uit wat werd vastgesteld. Op die manier kan men trouwens ook aanmoedigen wat goed was en ontraden wat minder goed werd bevonden.

In een beroepsprocedure tegen het sorteeraanlyseonderzoek hoeft dus niet te worden voorzien : het gaat hier immers om controleonderzoeken op de naleving van de gemeentelijke afvalreglementering. Overigens wordt mijns inziens de privacy van de betrokkenen door de gevolgde procedure maximaal beschermd. Het Vlaams Gewest kan best algemeen coördineren en sturen, maar het uitvoeren en collecteren zouden een louter gemeentelijke of intercommunale bevoegdheid moeten blijven. Daarbij stellen de gemeenten de regels op en bepalen zij in welke mate ze dit doen en zien wij er van op afstand op toe dat elementaire regels worden gerespecteerd. Daarvoor dient echter in eerste instantie ook het publieke debat, dat daarover lokaal, in de respectieve gemeenteraden moet worden gevoerd.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik heb deze interpellatie gehouden naar aanleiding van concrete feiten, maar ik wil de zaak toch veralgemenen. We hebben hierover deze middag al gedebatteerd met enkele parlementsleden. Blijkbaar hebben heel wat gemeenten politiereglementen die dergelijke controles toelaten zonder bijkomende behandeling op de gemeenteraad. Dat betekent mijns inziens dat er geen publiek debat werd gevoerd. Systematisch onderzoek kan voor mij enkel na een publiek debat.

Uw antwoord en het concrete werk van OVAM zijn zeer verschillend van elkaar. OVAM tracht zowel de gemiddelde huisvuilzak als het beleid in een bepaalde wijk of gemeente bij te sturen. De

Van Cleuvenbergen

individuele controle door OVAM wil vooral individueel gedrag bijsturen. Ik vind niet dat men een concrete controle moet aankondigen, maar de mensen hebben het recht te weten dat die mogelijk is. De burger moet eveneens weten wat de eventuele gevolgen zijn. Wanneer een huisvuilzak wordt meegenomen, moet men de mensen daarvan op de hoogte brengen en hen meedelen waarom dat gebeurt. Nu bekijkt men de burens en de politici argwanend.

Als we negatief optreden tegen incorrect sorteren, stimuleren we het ontwijkgedrag. Met de invoering van de selectieve ophaling in Antwerpen huren heel wat mensen een container om hun afval niet meer te moeten sorteren. Ook bestraffing kan daartoe leiden.

Minister Theo Kelchtermans : Vlaanderen voorziet in een verbod op het storten van huishoudelijk afval tegen het midden van dit jaar. Dat zal al een hele stap vooruit zijn. Er komt een tweede verbod, in juli 2000, op het storten van alles wat recycleerbaar is. Dat zal worden gecontroleerd op de stortplaatsen.

De gemeenten kunnen op vrijwillige basis een convenant afsluiten waarin ze eigen doelstellingen formuleren. We trachten hen daarmee in de goede richting te sturen. De sensibiliseringscampagnes rond huishoudelijk afval blijven eveneens een nuttig instrument. We moeten die gezamenlijk blijven organiseren.

Uw suggestie lijkt me zinvol. Het huishoudelijk afval blijft een zaak van de gemeenten, maar ik zou OVAM kunnen opdragen om een code van goed sorteergedrag op te stellen, naar analogie met de codes voor natuur- en landbouwbeleid. We zouden dat in overleg met de VVSG kunnen doen en er de hele sector bij betrekken. Een dergelijke aanbeveling kunnen de gemeenten vrijwillig onderschrijven en hanteren. Een code werkt vaak efficiënter dan dwingende bepalingen, die trouwens weer controle vragen. Ik stel voor dat we de controle en de regelgeving op het niveau van de gemeenten houden en dat wij als Vlaamse overheid bijstand verlenen.

Ik heb hier toevallig het reglement waar de interpellant naar verwijst. Ik zie dat de beslissing van het college inderdaad is gebaseerd op het politiereglement.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Johan Sauwens tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de uitbreiding van en de bijkomende vergunning voor de stortplaats van Halembaye in het Waals Gewest en de milieueffecten hiervan voor Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Sauwens tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de uitbreiding van en de bijkomende vergunning voor de stortplaats van Halembaye in het Waals Gewest en de milieueffecten hiervan voor Vlaanderen.

De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, mijn interpellatie handelt over een stortplaats met de naam Halembaye, gelegen in het Waals Gewest, in de gemeenten Oupeye en Visé op respectievelijk 4 en 2 kilometer van de Limburgse gemeenten Riemst en Voeren. Dit smalle stukje van het Waals Gewest loopt tot aan Ternaaien en Maastricht.

De uitbater, Intradel, is volop bezig met de uitbreiding van de stortplaats met 5,6 miljoen kubieke meter. We kunnen bijgevolg praten over een superstort. Onder het toezicht van de provincie Luik en het Waals Gewest werden een aantal onderzoeken gevoerd en procedures gevolgd. Volgens onze informatie werden het Vlaams Gewest, de provincie Limburg en de gemeenten Riemst en Voeren, die naast het enorme stort liggen, hierbij niet betrokken. Op 11 september 1997 verleende de Bestendige Deputatie van de provincie Luik een vergunning voor de uitbreiding van de stortplaats, en op 6 januari 1998 leverde de Waalse minister van Milieu de definitieve vergunning af.

Het uitgevoerde MER vertoont echter grote lacunes en niet alle betrokkenen werden geraadpleegd. Een aantal van de voorgeschreven procedures werd niet nageleefd, en evenmin heeft men rekening gehouden met de grensoverschrijdende effecten, waardoor de MER niet beantwoordt aan een reeks wettelijke vereisten. Er werd evenmin gehandeld in overeenkomst met de Europese richtlijn van 1995 over de milieu-effectenrapportering, noch met het samenwerkingsakkoord tussen de gewes-

Sauwens

ten, noch met het besluit van de Waalse gewestregering van 1991.

De Europese richtlijn schrijft voor dat een lidstaat informatie over een project met aanzienlijke milieu-effecten moet overmaken aan een andere lidstaat op hetzelfde tijdstip waarop de informatie aan de eigen onderdanen ter beschikking wordt gesteld. In uitvoering van deze richtlijn heeft de Waalse gewestregering in 1991 bepaald dat de bevoegde autoriteit het voorafgaand milieu-effectenrapport moet richten tot de naburige territoriale entiteiten, in casu het Vlaams Gewest en de staat Nederland. In het geval dat een project aanzienlijke effecten kan hebben op het milieu van een naburige EU-lidstaat, een naburig gewest of een naburige provincie of gemeente, moet het Waals Gewest volgens artikel 39 van het besluit, het dossier bezorgen aan de overheid die bevoegd is om de buitenlandse staat op de hoogte te brengen, of aan de voorzitter van de betrokken Executieve of aan de provincies of gemeentes.

Op 4 juli 1994 werd tussen het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest het Samenwerkingsakkoord gesloten over het uitwisselen van informatie over projecten met grensoverschrijdende milieu-effecten. Het bepaalt dat een volledig afschrift van het MER moet worden overgemaakt van zodra de studie is voltooid en vóór het openbaar onderzoek wordt georganiseerd. Het is de bedoeling dat de inwoners van het naburige gewest hierdoor de kans krijgen deel te nemen aan het openbaar onderzoek over eventuele negatieve milieu-effecten. De gemeente Riemst noch het Vlaams Gewest hebben ooit het volledige MER ontvangen van het Waals Gewest.

Het MER beantwoordt evenmin aan de bepalingen van het besluit van 1991 dat een uitvoering is van het decreet van 1985. Er wordt geen rekening gehouden met het resultaat van het onderzoek dat aan het MER voorafging, en er zijn bepaalde problemen aan het licht gekomen. De rechtvaardiging om de stortplaats uit te breiden ontbreekt. De samenstelling van de afvalstoffen en in het bijzonder van de metaalslakken, vormt een ernstig probleem. Een oplossing voor het verwijderen van concentraten ontbreekt eveneens. En ten slotte is de manier waarop de opgevangen gassen worden behandeld onzeker en is de stortplaats ondoordringbaar.

Volgens de betrokkenen brengt de uitbreiding van de stortplaats het recht op een gezond milieu, dat

wordt bepaald door artikel 23 van de Grondwet, in het gedrang, en worden de voorschriften van het besluit van 1987 op de gecontroleerde stortplaatsen miskend. Er wordt weliswaar gesproken over efficiënte uitrusting, actieve gasvang en noodzakelijke metingen, maar de stellingen hierover werden helemaal niet onderbouwd. De voorwaarden voor het zuiveren van de percolaatwaters zijn erg belangrijk voor de plaatsen met poreuze mergelgrond, maar hiervoor wordt verwezen naar een latere vergunning. De gevaarlijke metaalslakken zouden moeten worden onderworpen aan een proef van de afvalstoffenmaatschappij, maar dit gebeurt niet. Het is duidelijk dat we te maken hebben met een geval van niet-naleven van de toekenningsvoorwaarden van de vergunning.

De Waalse Milieuraad voor een Duurzame Ontwikkeling, twee Waalse gemeentebesturen, de Nederlandse provincie Limburg en de Nederlands gemeente Eijsden hebben uitdrukkelijk gevraagd dat de uitbreiding niet zou worden toegestaan vóór de resultaten bekend waren van het onderzoek naar de biologische en toxicologische effecten van het stort op de gezondheid van de omwonenden. Een aantal artsen uit de regio Oupeye en Visé wijst op de nadelige gevolgen van het stort voor de omgeving. Er is sprake van geurhinder over een afstand van 6 kilometer, en de deelgemeenten Kanne, Zichen-Zussen-Bolder en Valmeer liggen in de windzone van de stortplaats. De grondwaterverplaatsingen hebben tot gevolg dat geen uitsluitsel kan worden gegeven over de effecten op het drinkwater en grote delen van de Vlaamse provincie Limburg worden bevoorrad met drinkwater uit de buurt van het stort.

De gemeente Riemst heeft bij de Raad van State beroep aangetekend omdat niet werd voldaan aan de richtlijn van de Europese Gemeenschap en aan het Samenwerkingsakkoord. Mijnheer de minister, ik richt me tot u in het belang van de procedures die momenteel lopen en omdat de dreiging bestaat dat dit stort wordt uitgebreid tot een echt afvaleland aan de rand van het Vlaams Gewest tussen Voeren en Riemst, waardoor ook het aantal afvaltransporten in deze buurt zal verhogen.

Heeft het Waals Gewest met het Vlaams Gewest overleg gepleegd over de uitbreiding en de bijkomende vergunning? Zo ja, wanneer en met wie? Zo niet, zal de minister alsnog overleg plegen teneinde degelijk geïnformeerd te zijn over de gevolgen van de uitbreiding van de stortplaats?

Beschikt de minister over wetenschappelijke gegevens over de effecten van de uitbreiding op het

Sauwens

grondwater, drinkwater, geurhinder, enzovoort ? Zo niet, zal de minister opdracht geven aan OVAM en de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening om onderzoek te verrichten naar de gevolgen van de stortplaats voor mens en milieu ?

Overweegt de minister een gerechtelijke procedure wegens het niet-naleven van de Europese richtlijn terzake ? Dit is een geval van burenhinder. Is de Vlaamse regering bereid om als belangenverdediger van de Vlaamse Gemeenschap op te treden ? Dit kan beletten dat er in de toekomst nog op een nonchalante manier wordt omgesprongen met de bestaande Europese reglementering.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik wil me aansluiten bij de heer Sauwens. Een aantal andere dossiers in die regio veroorzaken dezelfde problemen. Ik denk bijvoorbeeld aan het stort van Oreya, de cementindustrie en de luchthaven van Biersele. Hier rijzen steeds problemen omdat de milieuafspraken tussen Vlaanderen en Wallonië niet worden nageleefd. Dit zorgt voor het wat ongenoegen bij de Vlamingen die geconfronteerd worden met een strengere regelgeving. Is het mogelijk een interministeriële conferentie over deze dossiers te organiseren ?

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Ik begin met de juridische procedure. De richtlijn van Europa erkent geen regio's, enkel lidstaten. De drie regio's hebben in een samenwerkingsakkoord afspraken gemaakt. Door dit akkoord wordt de inhoud van de richtlijn van toepassing op de regio's. Inroepen dat de Europese richtlijn niet is toegepast, kan ons dus niet helpen.

Over de vergunningsaanvraag voor het stort van Halembaye vond er geen voorafgaande consultatie plaats. Ik heb dat in het verleden al bevestigd. Het gemeentebestuur van Riemst werd in 1996 niet op de hoogte gebracht van het openbaar onderzoek over een milieu-effectenrapportering voor de uitbreiding van de bedoelde stortplaats. De gemeente Riemst heeft hierover bezwaar aangetekend bij de gemeente Visé. Naderhand hebben de gemeente Riemst en deze commissie mij hierover geïnformeerd.

In artikel 3 van het samenwerkingsakkoord van 4 juli 1994 staat : 'Elke gewestregering verbindt er zich toe om ervoor te zorgen dat de regering van het gewest waar de effecten zich kunnen voordoen, in kennis worden gesteld van het feit dat een vergunningsaanvraag werd ingediend voor een project, onderworpen aan een effectenstudie dat gewestgrensoverschrijdende effecten zou kunnen hebben'.

In artikel 4 staat : 'Indien de regering van het gewest waar een project is gepland, oordeelt dat dit project gewestgrensoverschrijdende effecten kan hebben of indien de regering van het gewest waar effecten zich kunnen voordoen erom verzoekt, zorgt de regering van het gewest waar het project is gepland ervoor dat een volledig afschrift van de effectenstudie wordt overgemaakt aan de regering van het gewest waar effecten zich kunnen voordoen van zodra de studie is voltooid, en met name voordat het openbaar onderzoek dat in het kader van de milieu-effectenbeoordelingsprocedure is voorzien, wordt georganiseerd'. Dat is dus niet gebeurd in dit dossier.

We hebben op 1 augustus 1997 een brief gestuurd aan minister Lutgen. Ik heb hem uitdrukkelijk verzocht ons mee te delen of, en zo ja op welke wijze, voornoemd samenwerkingsakkoord is toegepast. We hebben ook gevraagd ons een volledig afschrift van de effectenstudie over te maken. Een reactie op deze brief bleef uit, en daarom heb ik de heer Lutgen op 2 oktober 1997 herinnerd aan deze brief. Op 29 oktober 1997 wees ik er de heer Lutgen nogmaals op dat we in dit dossier in tegenstrijd met de artikelen 3 en 4 van het samenwerkingsakkoord niet in kennis werden gesteld van de vergunningsaanvraag, en dat ons geen volledig afschrift van de effectenstudie werd overgemaakt vooraleer het openbaar onderzoek werd georganiseerd. Op 3 december 1997 heeft de heer Lutgen ons de gevraagde effectenstudie overgemaakt.

De bestendige deputatie van de provincie Luik had echter reeds op 11 september 1997 een vergunning afgeleverd voor de uitbreiding, dit voor een vergunningstermijn van 20 jaar. Minister Lutgen bevestigde op 6 januari 1998 in beroep deze vergunning, zij het voor een duur van twaalf jaar en mits het in acht nemen van een aantal beperkende maatregelen. Tegen deze vergunning dienden zowel de gemeente Riemst als de initiatiefnemer van het project, de intercommunale Intradel, bij de Raad van State een beroep tot vernietiging in.

Een van de argumenten waarop de gemeente Riemst zich beroept, is de niet-naleving van onder

Kelchtermans

meer het samenwerkingsakkoord. Hoewel niet kan worden gezegd dat er geen overleg heeft plaatsgevonden, is het overleg pas gestart op vraag van de gemeente Riemst en dit één dag voor het afsluiten van het openbaar onderzoek in het Waals Gewest. Het samenwerkingsakkoord voorziet ter zake in een kennisgeving die het openbaar onderzoek voorafgaat, en in een voorlichting van het gewest.

Verder nam de gemeente Riemst ook deel aan de hoorzittingen die de vergunningverlening door de bestendige deputatie voorafgingen. De opmerkingen van de Vlaamse gemeente waren van algemene aard en betroffen onder meer de inpassing van het project in het ruimtelijk afvalbeleid. Er dient ook op gewezen te worden dat de gemeente Riemst slechts een kopie van de niet-technische samenvatting van de milieu-effectenrapportering heeft ontvangen.

Op ons verzoek zal begin mei een ambtelijk, intergewestelijk evaluatieoverleg over de algemene toepassing van het samenwerkingsakkoord plaatsvinden. Daarnaast zal in het kader van de implementatie van de wijzigingsrichtlijn 97/11/EG, op grond van richtlijn 85/337/EG betreffende de milieu-effectenbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten en het voorontwerp van decreet met betrekking tot de milieu-effecten- en veiligheidsrapportage, ook een technische evaluatie van het samenwerkingsakkoord worden doorgevoerd.

Wat uw derde vraag betreft, zouden de milieu-effecten voor Vlaanderen zich situeren op het vlak van de geurhinder in het algemeen en de mogelijke grondwatercontaminatie ten gevolge van de grondwaterstromingen. We hebben onze administraties verzocht om deze zaken afzonderlijk en nauwkeurig te bekijken. Zij zullen dus ook de emissiemetingen doen. Op basis daarvan zal ik beslissen al dan niet juridische stappen te ondernemen. Laten we dus eerst het overleg van begin mei afwachten.

De voorzitter : De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens : Onze vrees is dus bewaarheid geworden : er vond inderdaad geen overleg plaats. Ik moet me dan ook aansluiten bij de uitspraak van mevrouw Van Cleuvenbergen dat Wallonië zich op bepaalde domeinen werkelijk als buitenland gedraagt, terwijl we geen internationaal afdwingend kader hebben om op te treden. De essentiële en levensbelangrijke vraag rijst dan ook welke sancties voorhanden zijn om de naleving van

samenwerkingsakkoorden en andere afspraken in ons land afdwingbaar te maken.

Ik beseef dat de minister hier niet onmiddellijk op kan antwoorden en dat dit misschien meer een aangelegenheid is voor de commissie voor Staats-hervorming. Maar met deze inplanting gaat een afvalberg van 6,5 miljoen ton gepaard, een afvalberg die zomaar aan de voordeur van de burens wordt gelegd. Dat is de bittere realiteit.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Frans Wymeersch tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het beleid van de minister met betrekking tot de afvalverwerking in de provincie Antwerpen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Wymeersch tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het beleid van de minister met betrekking tot de afvalverwerking in de provincie Antwerpen.

De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch : Onlangs kwam de minister in de actualiteit met een aantal uitspraken over het Antwerpse afvaldossier. Vooral het dreigement van de minister om de door het Vlaams Gewest beloofde saneringspremie van een half miljard frank voor de Hooge Maey niet uit te keren, deed heel wat stof opwaaien. Ondertussen hebben we vernomen dat dit dossier zich verder heeft ontwikkeld, maar daar kom ik straks op terug.

Het onderwerp van deze interpellatie is de CV Averpa, die initieel de globale aanpak van de afvalproblematiek op grootstedelijk en provinciaal vlak als bestaansreden had. Reeds van bij de opstarting van de CV Averpa in mei 1996, heeft het Vlaams Blok – zowel in de Antwerpse gemeenteraad als provincieraad – zich met klem tegen de plannen van deze vennootschap verzet. Wij voorspelden toen reeds dat de Averpa-operatie, ooit zo ambitieus geconcipieerd, op een totaal debacle zou uitlopen.

De stad Antwerpen, het provinciebestuur, de VLAF en OVAM gingen uiteindelijk met hun vieren van start, dit zonder de medewerking van drie van de vier intercommunales die zich op het grond-

Wymeersch

gebied van de provincie Antwerpen met deze materie bezighouden. Een jaar lang bestudeerden ze de mogelijke oplossingen om het afvalverwerkingsprobleem in deze provincie in goede banen te leiden. In september 1997 werd de studiefase afgerond, en leek alles voor de vier resterende partners in kannen en kruiken.

Er werd een heus businessplan opgesteld waarbij vertrokken werd van het concept dat er alleen nog op de Hooge Maey gestort zou worden. Antwerpen zou als eigenaar van deze site in ruil een compensatie van 1,7 miljard frank krijgen. Gelet op de geldende stortbeperkingen en een mogelijke afkondiging van een globaal stortverbod zou het restafval bij Indaver in Beveren kunnen worden verbrand. Bovendien zou men ook nog eens de mogelijke alternatieve manieren van afvalverwerking en afvalpreventie bestuderen.

Mijnheer de minister, op papier oogde dit alles zeer mooi, maar tot op vandaag zijn deze plannen dode letter gebleven. Sterker nog, half februari verschenen in de pers plotseling vette krantenkoppen, zoals : 'Antwerpen in de knoei met het storten van restafval', 'Afval inzet van machtsspel', 'Provinciaal afvalplan Averpa belandt in de vuilbak'. Gouverneur Paulus, die van de constructie Averpa zowat zijn troetelkind had gemaakt, en die ze wilde aanwenden om zich nog meer te profileren, hilde bij de pers uit. Ik citeer hem : 'Het is een eerste project dat een ontgoocheling oplevert. Ik heb politiek al mooiere momenten gekend.' Dit zegt de voorzitter van de raad van bestuur van de CV Averpa.

Diezelfde voorzitter bleef ondanks de openlijke tegenwerking van vooral de Kempense intercommunales luidop dagdromen. Dat een door de wol geverfde politicus als hij doof en blind bleef voor het naakte feit dat intercommunales blijkbaar geen concurrentie kunnen verdragen, is mij een raadsel. Hij had als geen ander kunnen weten dat de strijd om een middenveld waarin intercommunales nageenog een monopoliepositie bekleden, niet zonder slag of stoot zou kunnen verlopen. Door deze politieke realiteit te negeren, ging de voorzitter van de raad van bestuur van Averpa ernstig in de fout en hypothekeerde hij op ontoelaatbare wijze heel de toekomst van dit dossier.

Kost wat kost moest de Averpa-constructie, zij het met vallen en opstaan, draaiende worden gehouden. Tot in Brussel ging de voorzitter van de raad van bestuur om steun bedelen. Die steun werd enerzijds toegezegd. Vertelde de gouverneur

immers niet zelf aan de pers, en ik citeer hem nogmaals : 'Toen ik het bij minister Kelchtermans en minister-president Van den Brande ging voorstellen, vonden ze het schitterend. Ze noemden het een goede oplossing voor de provincie.' Anderzijds kreeg de voorzitter van de raad van bestuur van Averpa het deksel op de neus, want hij zei verbolgen : 'Maar als je je rug hebt gedraaid, komen ze met een andere oplossing aandraven'.

Het ging van kwaad naar erger. De toestand verziekte zienderogen. De Antwerpse schepen van Milieu spreekt in dit verband zelfs over gesprekken met de revolver onder de tafel. Vooral de IOK (Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen) speelde een bikkelhard spel blufpoker, met als inzet de miljoenen die aan dit letterlijk en figuurlijk stinkend dossier kleven. In de marge van heel het Averpa-dossier begon het inmiddels ook steeds meer te gisten. Los van het stukje komedie dat in het najaar van 1997 werd opgevoerd rond de eventuele installatie van een verbrandingsoven in de Zuiderkempen, was er ook nog het al even zwaar beladen dossier van het IOK-stort te Olen. Tot verbijstering van velen die het Averpa-dossier op de voet volgen, haalde de bestendige deputatie bakzeil door tegen alle logica in een vergunning te verlenen. Bakzeil voor de morele en politieke chantage vanuit één partij, toevallig of niet de partij waartoe ook de Vlaamse minister van Leefmilieu behoort.

Medio februari barstte de bom. In dit dossier waren te veel belangen geschaad. De meest geschaadde partij was wellicht de stad Antwerpen, want door de vergunning af te leveren aan het IOK-stort te Olen, werd de nominale waarde van de Hooge Maey in één klap een kwart minder. Wellicht was dit de beloning voor de loyaleiteit die het Antwerps stadsbestuur ten opzichte van de Averpa-constructie had betoond. Dan zwijg ik nog over het probleem waarmee de Hooge Maey wordt geconfronteerd omdat een van de andere Averpa-partners, en nog wel OVAM, beroep heeft aangetekend tegen de stortvergunning van partner Antwerpen.

In de marge van deze procedure moet de vraag worden gesteld welk belang de Vlaamse minister van Leefmilieu of zijn medewerkers hebben bij heel deze zaak. Meer concreet : welk belang steekt achter het wellesnietesspelletje dat het kabinet van minister Kelchtermans speelt met betrekking tot de al langer toegezegde saneringspremie voor de Hooge Maey ? Dat spelletje heeft geleid tot de reden van deze interpellatie, namelijk de aankondiging door de Antwerpse schepen van Milieu dat ze de Hooge Maey gedeeltelijk zou sluiten. In bijzon-

Wymeersch

der scherpe bewoordingen en ter verdediging van deze voorlopig laatste akte in de tragikomedie die Averpa heet, opperde schepen Vogels zelfs om de federale overheid een parlementaire onderzoekscommissie te laten inrichten over het hele Averpa-dossier. Het is een parlementaire onderzoekscommissie, collega's, naar het reilen en zeilen van een instelling waarin partners van de Vlaamse overheid participeren.

Gelet op de recentste ontwikkelingen in dit dossier, tot en met de beslissing van de minister om dan toch, zij het op de valreep, over de brug te komen met het nodige geld voor de saneringsoperatie van de Hooge Maey, wil ik hem graag enkele concrete vragen stellen. Ten eerste : is de minister van oordeel dat het opstarten in het voorjaar van 1996 van Averpa een maat voor niets is geweest ? Ten tweede : waar ligt volgens hem de oorzaak van de malaise, om niet te zeggen de mislukking, van het Averpa-concept ? Ten derde : staat hij vandaag nog achter de werking van de CV Averpa ?

Ten vierde : is de minister van oordeel dat mede door zijn beleid – of sta me toe de Antwerpse pers te citeren, zijn 'non-beleid' – de werking van de CV Averpa op dit ogenblik wordt verlamd ? Ten vijfde is er inmiddels de beslissing van de minister om alsnog een saneringspremie van 500 miljoen frank toe te zeggen. Was er in verband met de saneringspremie een gesprek tussen de minister en het Antwerps stadsbestuur ? Zo ja, wat behelsde dit gesprek en wat zijn de resultaten ervan ?

Ten zesde : waarom heeft OVAM beroep aangetekend tegen de vergunning voor de Hooge Maey ? Is de minister van oordeel dat deze procedure de goede verstandhouding tussen de verschillende Averpa-partners zal bevorderen ? Ten zevende verklaarde de Antwerpse bestendig afgevaardigde Ludo Helsen zeer recent, namelijk op woensdag 11 maart 1998, in de regionale editie Kempen van de Gazet Van Antwerpen dat hij niet overtuigd was van de objectiviteit van OVAM in het Antwerps afvaldossier. Kan de minister beamen dat OVAM in dit letterlijk en figuurlijk stinkende dossier haar boekje te buiten is gegaan ?

Ten achtste bestaat er veel onduidelijkheid over het ministeriële standpunt over de afvalverbranding in de provincie Antwerpen. Ik had graag vernomen wat de minister denkt over de plannen om het afval van de provincie te verbranden in de Indaver-installatie te Beveren. Ook had ik graag geweten wat hij denkt over de mogelijke inplanting van

een afvalverbrandingsinstallatie in de Zuiderkempen. Een recente weigering van het Limburgs provinciebestuur brengt die inplanting immers een stuk dichterbij. Bestaan er al concrete plannen voor het opstarten van deze installatie ? Zo ja, welke site werd daarvoor uitgekozen ?

Ten negende werd tijdens de openbare vergadering van de Antwerpse provincieraad van 26 februari 1998 melding gemaakt van duistere krachten die in de provincie Antwerpen werkzaam zouden zijn achter de schermen van het afvaldebat. In concreto werd er gesproken over leden van uw kabinet, die druk zouden uitoefenen om het besluitvormingsproces in de Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen te beïnvloeden. Kan de minister dit bevestigen ? Zo neen, dan had ik graag vernomen wat naar de mening van de minister de oorsprong van deze geruchten is.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, het zal u niet verwonderen dat ik me bij de vraagsteller aansluit. Het gaat immers om een hele reeks vragen die ik vroeger reeds heb gesteld, en waarop tot vandaag nog geen antwoord is gekomen.

De beslissing over de eindverwerkingscapaciteit van eind vorig jaar bleef bijzonder vaag over de toestand in de provincie Antwerpen. In het licht van de hier gehouden debatten over alternatieve verwerkingstechnologieën, wil ik u vragen naar de stand van zaken. Het is me volslagen onduidelijk wie op dit ogenblik de sleutel in handen heeft om een oplossing voor de provincie Antwerpen uit te werken.

Volgens de afspraken moeten er op korte termijn drie zaken gebeuren. Er moet een milieu-effectenrapport worden opgesteld over de locatie van de eindverwerkingsseenheden, dat eind april klaar zou moeten zijn. Verder moet er een onderzoek gebeuren naar de best beschikbare technologie, een BBT-onderzoek. En ten slotte moet er een economisch en ecologisch milieu-effectenrapport worden gemaakt. Daarnaast blijft dan ook nog de hele discussie over ISVAG en het gezondheidsonderzoek.

OVAM heeft een drietal onafhankelijke experts aangezocht om zich bezig te houden met het locatie-MER en het technologieonderzoek. Het gaat om de heren Baeyens, Buekens en De Geyter. U hebt hierover een meningsverschil met de milieubeweging, die van oordeel is dat deze drie mensen bekend staan als 'cinerofielen'. Dit nieuwe woord

Malcorps

verdient het om ingeburgerd te geraken. Aan het onafhankelijk karakter van deze experts kan worden getwijfeld, al zult u dat ongetwijfeld tegenspreken. Deze mensen moeten zich voor eind april uitspreken over de gewenste locatie.

Het is natuurlijk maar de vraag of men de keuze van de locatie kan scheiden van de keuze van de technologie. Ik meen me te herinneren dat u vroeger zelf hebt gezegd dat dit niet mogelijk is. Het is natuurlijk geen eenvoudige zaak om een uitspraak te doen over de gewenste locatie. In combinatie met een technologiekeuze wordt het wel erg moeilijk om de klus op zo een korte tijd te klaren – ook al gaat het om bekende experts.

De provincies Limburg en Antwerpen ontwikkelen ook zelf initiatieven. Op het vlak van de technologiekeuze zijn ze behoorlijk actief. De heer Claire van GOM-Antwerpen heeft aan de hand van zijn diavoorstelling duidelijk gemaakt dat locatiekeuze en technologiekeuze intrinsiek met elkaar zijn verbonden. Ze kunnen niet van elkaar worden losgekoppeld.

De provincie Limburg heeft Avlim uitgebouwd, een gelijkaardige constructie als Averpa. Bestendig afgevaardigde Brepoels en anderen brengen een bezoek aan de installatie van Herrhof in Duitsland. Dit is een scheidings/vergistingsinstallatie, of beter een scheidings/composteringsinstallatie. Avlim toont dus een toenemende interesse voor alternatieve technologieën. De vraag rijst dan ook of dit nu niet wordt doorkruist.

We kregen reeds een uiteenzetting over de toestand in Antwerpen. In Limburg zijn de intercommunales actief. Verder heeft ook Electrabel een eigen denkkader ontwikkeld. Electrabel zou voorstander zijn van een verbrandingsoven in Beringen. Heeft de minister daar weet van? Steunt hij dat voorstel?

De toestand is in ieder geval erg onduidelijk. Enerzijds heb ik de indruk dat de minister zegt dat de provincie de klus moet klaren. Hij verkiest dat de provincie zich aan het dossier verbrandt. Anderzijds heeft OVAM officieel een opdracht gekregen. Men wacht nu op resultaten. Na jarenlang aanslepende discussies is het nog steeds onduidelijk waar de knoop zal worden doorgehakt en wie de beslissing zal nemen.

Verder is het onduidelijk in welke mate locatie- en technologiekeuze samen worden bekeken, en in

welke mate ze kunnen worden gescheiden. Het economisch en ecologisch milieu-effectenrapport zou tot de verantwoordelijkheden van de provincie behoren. Is de provincie daar reeds mee begonnen?

Mijn laatste vraag heeft betrekking op de problematiek voor heel Vlaanderen. We hebben hier een erg interessant debat gevoerd over alternatieve verwerkingstechnologieën. Dat debat gaf aanleiding tot een duidelijke motie. Naar aanleiding van uw eindbeslissing over de eindverwerking hebt u gezegd dat er een onderzoek moet gebeuren naar alternatieve verwerkingstechnologieën. OVAM heeft terzake een duidelijke opdracht gekregen. Is OVAM bezig met een concreet onderzoek naar alternatieve verwerkingstechnologieën? Kunnen de resultaten van dat onderzoek nog een bijdrage leveren aan deze discussie over Antwerpen en Limburg, en eigenlijk ook over Vlaams-Brabant?

De voorzitter : Wat was de motivatie om aan de stad Antwerpen 500 miljoen frank te geven voor de sanering van de Hooge Maey? Het is een grote stortplaats in het bezit van de stad, die er jaarlijks vele honderden miljoenen aan verdient. De stad vraagt hoge rechten voor het storten, die soms het dubbele bedragen van wat wordt gevraagd in goed werkende en goed ingerichte stortplaatsen. De Hooge Maey krijgt stilaan een monopolie en de prijzen stijgen voortdurend.

Plots legt het gewest 500 miljoen frank op tafel, omdat er een deel moet worden gesaneerd. Wat is uw motivatie om dat te doen? Moet de stad daar niet zelf voor zorgen?

Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, gezien de uitvoerigheid van het onderwerp en het feit dat de voorgeschiedenis bekend is, zal ik me beperken tot een antwoord op de vragen zelf. Eerst zal ik ingaan op het concept en de appreciatie van Averpa.

Van in het begin en bij ieder contact met de gouverneur, die het samenwerkingsverband voorzat, hebben we geprobeerd om de coördinatie die deze samenwerking beoogde, te ondersteunen. De consensus bleek echter niet zo ruim als we wensten. We hebben door middel van discrete contacten en initiatieven getracht de consensus en de dialoog te herstellen. Met de dialoog is dat gelukt, maar een consensus is er vooralsnog niet. Van een echte malaise is echter geen sprake.

Kelchtermans

We hebben het ontbrekende onderdeel van het verwijderingsplan in twee fasen goedgekeurd. Voor de tweede fase hebben we een bijkomende evaluatie afgewacht van de verwijderingscapaciteit. Daarbij waren de objectieven nog strenger dan in het oorspronkelijk concept dat ons door OVAM werd overgemaakt voor de restfractie die moest kunnen worden verkregen en die in een belangrijke reductie van de verbrandingscapaciteit voorzag. Die capaciteit moeten we nu nog invullen naast wat is beslist voor Antwerpen en Limburg. Ze werd in belangrijke mate gereduceerd in het tweede ontwerp van het verwijderingsplan, dat uiteindelijk ook is goedgekeurd door de Vlaamse regering.

Averpa noch Avlim en andere samenwerkingsverbanden in de provincie Limburg zien in de formulering van de taak die in dit verwijderingsplan aan de provincie is toebedeeld, een hinderpaal voor samenwerking. Als u over concrete aanwijzingen van het tegendeel beschikt, dan zou ik die graag kennen. Namens het samenwerkingsverband in Antwerpen heeft de gouverneur bevestigd dat het verwijderingsplan dat de Vlaamse regering heeft opgesteld, een goede basis vormt om het afvalstoffenplan en de uitvoering ervan in Antwerpen en Limburg verder te sturen.

Ik denk dat ik hiermee heb geantwoord op uw eerste drie vragen, mijnheer Wymeersch. Ik sta nog steeds achter Averpa en heb een aantal initiatieven genomen om dit initiatief opnieuw op kruissnelheid te brengen. Naar mijn gevoel is de malaise die er ooit was, er thans niet meer. Het opstarten van de werking en de discussies binnen Averpa zijn geen maat voor niets geweest, integendeel. Maar ik geef toe dat het er wel even naar uit heeft gezien.

Met uw vierde vraag suggereert u dat we een non-beleid hebben gevoerd. Dat is totaal strijdig met onze eigen appreciatie. We hebben een duidelijk beleid gevoerd inzake de rol die op elk niveau moet worden gespeeld: het Vlaams Gewest met zijn afvalstoffenplan en het afvalstoffendecreet, de provincie in zijn sturende en coördinerende rol en de gemeenten of intercommunales in hun uitvoerende taak.

Dat geldt ook voor de rol van VLAG. We hebben daarover afspraken gemaakt met de respectieve deputaties van Antwerpen en Limburg. Het is van algemeen belang dat er een duidelijke omschrijving komt van de rol van de VLAG, de provincie, de intercommunales en de gemeenten. Daarover bestaat nog onduidelijkheid. Er zijn ook discussies

tussen provincies en gemeenten, die vaak veel intenser zijn dan die tussen de provincie en het Vlaams Gewest.

De sanering van de Hooge Maey heeft een lange voorgeschiedenis. We hebben er reeds in 1990 toe beslist. Het Vlaams Gewest engageerde zich toen tot een participatie in die sanering van 366 miljoen frank. Dat geld werd gereserveerd, maar het werd nooit effectief opgenomen omdat het samenwerkingsverband dat men toen had opgezet, uiteindelijk niet doorging. Mijn voorganger heeft de bestemming van dat geld gerespecteerd onder de voorwaarde dat men tot sanering zou overgaan vanuit dat samenwerkingsverband. De gouverneur heeft binnen Averpa een initiatief genomen om het samenwerkingsverband opnieuw vlot te krijgen.

Mijn voorganger heeft toegezegd om deze 366 miljoen frank aan te vullen tot 500 miljoen frank. Ik heb dat herbevestigd. Er zijn verschillende contacten geweest waarop deze toezegging werd gedaan. Ik ging er steeds van uit dat de Hooge Maey een stortplaats van regionaal belang is, vanuit strategisch en fysisch oogpunt. In Vlaanderen zijn er twee of drie dergelijke stortplaatsen. Ook derden moeten er een beroep op kunnen doen. Vlaanderen heeft er dan ook belang bij om deze stortplaats te saneren.

Dit is de enige boodschap die ik kan meegeven aan mevrouw Vogels. Op een bepaald moment achtte zij de vooruitgang van de sanering onvoldoende, waarop ze voor zichzelf en voor het schepencollege verklaarde dat de Hooge Maey voortaan een stortplaats van lokaal belang is. Vermoedelijk werd deze uitspraak ingegeven door lokale politieke problemen. Indien men er zo over denkt, dan vervalt het argument om de beloofde verhoging van 366 naar 500 miljoen frank toe te kennen. Het strategisch belang van de stortplaats voor de rest van Vlaanderen verviel immers. Ik denk dat mevrouw Vogels dit goed heeft begrepen.

Tegelijk werd een discussie over OVAM gevoerd. OVAM heeft een beroep ingesteld tegen de beslissing die de bestendige deputatie in eerste aanleg nam. Dit gebeurde conform de Vlaremprocedures, waarbij OVAM mee aan tafel zit bij de adviesverlening. De reden was dat de gehanteerde vergunningstermijnen in het afvalstoffenbeleid verregaand worden overschreden. Men had erin voorzien dat de vergunning voor twintig jaar zou gelden. We hanteren echter als stelregel dat stortplaatsen een vergunning van maximaal tien jaar krijgen. OVAM heeft een beroep ingesteld tegen die termijn van twintig jaar. Het businessplan voorzag

Kelchtermans

zelfs in een termijn van veertig jaar. Wie voor een stortplaats een monopolie van veertig jaar krijgt, kan gemakkelijker partners vinden. Wij willen echter de stortmogelijkheden op termijn beperken. Als we ons vastleggen voor veertig jaar, dan stellen we de komende generaties voor voldongen feiten die men ons erg kwalijk zou kunnen nemen.

De storttermijnen zijn dus heel belangrijk. Ik had tot 19 mei de tijd om hierover een uitspraak te doen. Ik heb me geëngageerd om dat zo snel mogelijk te doen. Ik ben hierin niet onder druk gezet. We hebben gezegd dat we niet konden aanvaarden dat de termijn op twintig jaar werd vastgelegd. Uiteindelijk heeft men dit ook aanvaard. Vermits onzekerheid voor geen van beide partijen wenselijk is, hebben we afgesproken om zo snel mogelijk uitsluitsel te geven. De diensten hebben dit dossier bij voorrang afgewerkt. Op 19 april is er een beslissing genomen, ook al hadden we nog een maand tijd. De beslissing is dus niet onder druk totstandgekomen, maar conform de gemaakte afspraken.

De plannen over de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen zijn vastgelegd in het uitvoeringsplan 1997-2001. Op 19 december werd het geheel goedgekeurd. Dit plan bepaalt dat er in de provincie Antwerpen nog een ontbrekende capaciteit is van 150.000 ton, na de uitbreiding van de bestaande afvaloven in Beveren. Dit geldt ook voor de provincie Limburg. We hebben in het overleg met de deputaties gezegd dat de provincies dit moesten oplossen, op basis van de opdracht die we aan OVAM gaven om locatiekeuzes te doen.

We vroegen om een mogelijk samenwerkingsverband tussen beide provincies na te gaan. Ik blijf hiervoor pleiten. De schaalvergroting van een dergelijk initiatief heeft enkel voordelen. Het garandeert een optimale zorg voor het milieu en de beste keuze qua technologie en locatie, vermits het draagvlak veel groter wordt. Dit sluit aan bij de suggestie van de heer Malcorps. Er is inderdaad een samenhang tussen locatie en technologiekeuze, al hangt dit laatste deels af van het financiële draagvlak. De deputaties hebben hierover overleg gepleegd. Ze geven de voorkeur aan een afzonderlijk initiatief. Ik blijf dat betreuren, te meer omdat de Dienst van de Scheepvaart intussen een aantal scenario's heeft uitgewerkt waardoor men via de waterwegen afvaltransporten zou kunnen organiseren.

Die mogelijkheid werd te vlug afgeschreven. Bij de aanvaarding van de moeilijkheidsgraad van een

beslissing over een locatiekeuze is het niet uitgesloten dat naar deze oplossing wordt teruggegrepen.

De provincies zelf zijn de hoofdverantwoordelijken. We zijn consequent gebleven met de gemaakte afspraken. Het gewest is verantwoordelijk voor het afvalstoffenplan. De provincie staat in voor de coördinatie en de uitvoering ervan. De intercommunales en de gemeenten werken het via de samenwerkingsverbanden en onder leiding van de provincie operationeel uit. Dat was de afspraak die tot op heden werd gerespecteerd.

Indien de MER-studie die aan de respectieve provincies zal worden overhandigd, leidt tot een beslissing in verband met de locatie, zal ik deze op politiek vlak vanuit het Vlaams Gewest bevestigen. Het lijkt logisch om iemand daarvoor de verantwoordelijkheid te geven. Dit is geen kwestie van het doorschuiven van de zwarte piet. De rol die eenieder heeft gekregen bij de uitvoering van het afvalstoffenplan, moet consequent worden ingevuld. Men moet loyaal blijven wanneer men beslissingen durft te nemen. We hebben hetzelfde gedaan in Vlaams-Brabant toen de provincieraad besliste de oven in Drogenbos in te planten. We hebben haar gefeliciteerd omdat ze een van de eerste provincies was die haar verantwoordelijkheid heeft genomen, en de politieke discussie publiek heeft gevoerd. Ik verwacht dat dit ook hier zal gebeuren.

Op uw vraag over IOK geeft ik formeel een ontkenkend antwoord. Dit was een beslissing van de bestendige deputatie. Deze vergunning is afgeleverd in de provincie Antwerpen. Ik heb die niet afgeleverd. Ik zie niet in op welke manier een medewerker van mijn kabinet, die als burgemeester ook lid is van de raad van bestuur van de IOK, daarin een rol kan hebben gespeeld. Hij is trouwens op geen enkele manier betrokken bij het beheer of de begeleiding van dit dossier.

Mijnheer de voorzitter, ik denk dat ik hiermee onrechtstreeks ook uw vraag heb beantwoord. Er bestaat inderdaad een verband tussen locatie- en technologiekeuze. Ik blijf wel moeite hebben met het feit dat de deskundigencommissie applaus krijgt wanneer ze tot goede conclusies komt, maar dat bij conclusies waarmee men het niet eens is, onmiddellijk de deskundigheid van de betrokkenen in twijfel wordt gesteld. De heer Baeyens en zijn medewerkers hebben in deze commissie een grote indruk gemaakt bij de toelichting van het dossier en hun werkwijze. Het is een contradictie, mijnheer Malcorps, dat u bij de twijfel van sommige commissieleden aan de representativiteit en

Kelchtermans

objectiviteit van de toelichting bij het waterzuiveringsrapport als eerste beweerde dat het een schande was te durven twijfelen aan de deskundigheid van de commissie, terwijl u nu precies hetzelfde doet in een dossier met omgekeerde belangen.

Deze commissie ad hoc heeft bijzonder verdienstelijk werk verricht en moet structureel een plaats krijgen in de Vlarem-reglementering, ook met betrekking tot deze verbrandingsinstallaties die zeer gevoelig liggen en waarvoor absolute garanties moeten worden gegeven. Het is goed dat deze commissie adviserend optreedt en zegt wat mogelijk is en wanneer moet worden opgetreden.

De voorzitter : De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Ik ben blij te vernemen dat u nog steeds gelooft in het project, en dat u het blijft steunen. Ik heb wel een aantal bedenkingen bij uw benadering van de rol van OVAM. Enerzijds zegt u dat de Vlaamse regering achter het project staat, en anderzijds zien we dat OVAM als partner wel mee aan tafel zit, mee het businessplan opstelt en mee de termijnen bespreekt die worden aangevraagd, terwijl ze nadien als partner beroep aantekent. Ik vind dit een zeer dubieuze rol. De Vlaamse overheid moet hierover duidelijkheid scheppen. De rol van OVAM lijkt me niet zuiver op de graat. Er was in dit dossier sprake van voorkennis.

U zegt dat het dossier-Averpa op dit ogenblik opnieuw vlot loopt, alhoewel het er in het verleden even anders heeft uitgezien. Kunt u garanderen dat dit vlot zal blijven lopen ? Werden daarover in het recente verleden duidelijke afspraken gemaakt ? Mijn bijkomende vraag is dan ook of er garanties zijn van Averpa voor de minister of van de minister voor Averpa. Mijnheer de minister, u hebt zonet in uw antwoord beloofd dat er een rolomschrijving komt voor de VLAR in dit dossier. Wanneer kunnen we die verwachten ?

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de minister, het gevaar bestaat dat de verschillende discussies door elkaar lopen, maar u hebt zelf naar de vorige keer verwezen. Ik wil dan ook nog even toevoegen dat er een groot verschil bestaat tussen de problematiek van de commissie-Baeyens en de VMM, die

een rapport maakt over de waterkwaliteit. U hebt trouwens naar dat rapport verwezen.

Tot vandaag bestaat er een enorme verdeeldheid binnen de commissie-Baeyens. Drie van de deskundigen die werden aangeduid om zich specifiek met de gezondheidsproblemen bezig te houden, hebben een groot aantal procedurele vragen gesteld aan de commissievoorzitter. Ze hebben nog altijd geen antwoord gekregen. Een van de drie deskundigen heeft me ook bevestigd dat hij zich als ontslagnemend beschouwt zolang op die vragen geen antwoord is gegeven. Er zijn dus ernstige problemen binnen deze commissie. Ik wilde dat even aanhalen, omdat de minister mij daar persoonlijk op heeft gepakt. Ik wil daar nu niet dieper op ingaan, maar er bestaat wel degelijk een groot verschil tussen beide. Bij een volgende gelegenheid kunnen we misschien voortdiscussiëren over de rol die deze commissie-Baeyens concreet speelt.

De vragen die ik nu stel, gaan echter niet over de commissie-Baeyens maar over de deskundigencommissie en de afvalverwijdering, dus over de drie personen die ik concreet heb genoemd. Als de locatie- en technologiekeuze samenhoren, kunnen ze dan op zo een korte termijn ook over de technologiekeuze een eindoordeel vellen ? In de provincies Antwerpen en Limburg werden er initiatieven genomen omdat men in dat technologieprobleem is geïnteresseerd. We moeten allemaal toegeven dat daar in Vlaanderen veel te weinig aandacht aan wordt besteed, ook door OVAM. Dat was trouwens ook de conclusie van de vergadering over alternatieve verwerkingsmethodes. Nu komt daar wel verbetering in. Ook in de publieke opinie begint het probleem aandacht te krijgen. Morgen komt het bijvoorbeeld aan bod in een uitzending van Panorama. Vlaanderen begint hier nu dus eindelijk aandacht aan te besteden, terwijl dat al lang het geval was in Duitsland en Nederland.

Het lijkt me heel gevaarlijk als een aantal experts met vooral ervaring op het vlak van klassieke roosterovens zich op heel korte termijn moeten uitspreken over de locatiekeuze, terwijl die keuze eigenlijk niet kan worden gescheiden van de technologiekeuze.

Ten slotte heb ik geen antwoord gekregen op mijn vragen over de stand van zaken van het economisch en ecologisch milieu-effectenrapport en over de opdracht die het Vlaams Parlement heeft gegeven aan OVAM om voor heel Vlaanderen een studie te maken over de mogelijkheden van alternatieve verwerkingswijzen.

Minister Theo Kelchtermans : Ik ken de stand van zaken van dat rapport niet, maar ik zal hem u schriftelijk meedelen. De opdrachten zijn gegeven. Hetzelfde geldt voor OVAM. Einde mei zou het rapport klaar zijn.

Met betrekking tot de drie resterende vragen van de heer Wymeersch over de dubbelzinnige rol van OVAM, moet ik toegeven dat deze maatschappij inderdaad op twee stoelen zit. Onder meer om die reden heb ik gezegd dat ook de rollen van OVAM duidelijker moesten worden gedefinieerd. Dat geldt trouwens in het algemeen. Mensen die in de provinciale en gewestelijke milieuvergunningcommissie zetelen, nemen vaak andere standpunten in op het provinciale en gewestelijke niveau. Voor de beeldvorming is dat verwarrend. We moeten daar een oplossing voor vinden. Er zijn natuurlijk argumenten pro en contra. Een beroep dient immers juist om de zaak dieper te onderzoeken. Er worden dan vaak andere argumenten aangebracht, die niet aanwezig zijn op het provinciale niveau. Het is dus niet altijd negatief als iemand van de VMM of OVAM op provinciaal niveau beroep aantekent bij een vergunning en plots op het gewestelijke niveau een ander standpunt inneemt. Ik herhaal echter dat dat de beeldvorming niet altijd bevordert.

In dit geval heeft OVAM meegewerkt aan het businessplan. Voor zover ik weet, heeft men voor de exploitatie van het stort een businessplan opgesteld voor veertig jaar. Ik moet wel nagaan of dat inderdaad zo is. Men heeft wel geen rekening gehouden met de mogelijke vergunningstermijnen voor de exploitatie. Men ging ervan uit dat het businessplan de termijnen voor de aangevraagde milieuvergunning zou overnemen. Dat is echter niet mogelijk. Men kan daarover geen afspraken maken. OVAM wilde of kon zich daartoe niet engageren. Men heeft enkel een businessplan voor veertig jaar opgesteld. Als aan die voorwaarden was voldaan, zou dat een schitterende zaak zijn geweest. Men heeft dat allemaal gemeenschappelijk vastgesteld. Men heeft geen voorwaarden gesteld voor de milieuvergunning. Dat is trouwens onmogelijk.

Ik blijf erbij dat Averpa nu wel perspectieven heeft. Er werd bevestigd dat dit initiatief niet muurvast zit. We hebben het met deze mensen ook over de situatie van de Hooge Maey gehad. We hebben samen overlegd, overigens zonder dat daar grote discussies aan te pas kwamen. Vaak wordt een en ander naar buiten toe anders voorgesteld dan het intern is verlopen. We hebben de afspraken kunnen honoreren volgens de regels en instructies die intern in het afvalstoffenplan aanwezig zijn.

Over de rolomschrijving hebben we afgesproken om die op gemeentelijk niveau te situeren, in samenwerking met de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten. Normaal moeten we daar einde mei uitsluitsel over krijgen.

Ik zal het probleem van de deskundigencommissie signaleren. Ik blijf erbij dat die representatief is. Ik dacht straks even dat u de commissie ad hoc bedoelde. In de deskundigencommissie zijn ook de betrokkenen aanwezig. De samenhang tussen locatie en technologie moet mee worden beoordeeld vanuit hun technische deskundigheid.

De voorzitter : Mijnheer de minister, ik wil u nog even een vraag stellen over die stortplaats. Als Antwerpen die 500 miljoen frank krijgt voor de sanering, betekent dat dan dat mevrouw Vogels niet meer zal dreigen de stortplaats te sluiten voor de grotere regio ? Mevrouw Vogels heeft nu al tweemaal bedreigd met sluiting. Het arrondissement Turnhout heeft ondertussen afspraken gemaakt met de verbrandingsoven in Brugge, dit om er zeker van te zijn dat ze met een groot deel van hun afval ergens terecht kunnen. Is er een garantie dat dit niet meer zal gebeuren ? Het gaat hier om een stort van regionaal belang. Het gewest stopt daar geld in. Als mevrouw Vogels morgen iets niet zint, kan ze opnieuw met sluiting dreigen. Ze verkrijgt immers steeds meer een monopoliepositie.

Minister Theo Kelchtermans : Ik ga ervan uit dat dergelijke zaken in overleg moeten worden opgelost. Zo niet, rest ons nog steeds de mogelijkheid om via het afvalstoffendecreet eenzijdig stortcapaciteit op te eisen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Freddy De Vilder tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de aanwijzing van de afgevaardigden van polders en wateringen in de ambtenarenwerkgroep van de bekkencomités

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer De Vilder tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de aanwijzing van de afgevaardigden van polders en wateringen in de ambtenarenwerkgroep van de bekkencomités.

De heer De Vilder heeft het woord.

De heer Freddy De Vilder : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, verleden jaar heb ik de minister in deze commissie geïnterpelleerd over de stand van zaken in verband met de oprichting van de bekkencomités en over het integrale waterbeheer.

Enige tijd geleden stelde ik met voldoening vast dat de minister heeft beslist de bekkencomités in heel Vlaanderen operationeel te maken. Deze comités functioneren onder het Vlaams Integraal Wateroverlegcomité. In hun stroombekken hebben ze dezelfde doelstelling als het VIWC in het Vlaams Gewest, namelijk een forum zijn en coördinerend optreden met als uitgangspunt het integrale waterbeheer.

Ik heb echter ook vernomen dat de aanduiding van de ontvanger-griffier bij de vertegenwoordigers van de polders en wateringen in de ambtenarenwerkgroep, werd overgelaten aan de Vlaamse Vereniging van Polders en Wateringen. Volgens mijn informatie heeft deze vereniging een kandidaat voorgedragen zonder consultatie, medeweten of goedkeuring van de verscheidene polders en wateringen per bekken. Zo was in het bekken Gentse en Kanaalzone slechts één van de dertien dijkgraven-voorzitters op de hoogte van het indienen van een kandidaat voor de werkgroep.

U zult begrijpen dat de polders en wateringen hier terecht verbolgen over zijn. In alle stilte en achter de rug van polders en wateringen zomaar iemand aanduiden, kan volgens mij en vele polders niet. Vele polders en wateringen zijn trouwens geen lid van deze Vlaamse Vereniging van Polders en Wateringen. Zo beweren boze tongen dat op de ledenlijsten van de VVPW nog steeds tal van polders en wateringen voorkomen die reeds jaren hun lidgeld niet meer hebben betaald.

Een afvaardiging van de polders en wateringen in de ambtenarenwerkgroep per bekken is een belangrijke functie, die volgens mij dient te worden ingevuld op voordracht van de democratische meerderheid van polders en wateringen in elk bekken afzonderlijk, zonder inmenging van de VVPW. Bij meerdere voordrachten suggereer ik om met de door de voordragers vertegenwoordigde geografische oppervlakte rekening te houden bij de aanduiding als lid van de ambtenarenwerkgroep.

De VVPW beschikt niet over de bestuurlijke bevoegdheid om op te treden in naam van de verscheidene individuele polders en exclusief in hun naam te spreken. Deze bevoegdheid heeft ze niet gekregen bij de oprichting, en zeker niet van de

verscheidene polders en wateringen. De VVPW is slechts een VZW waarbij slechts een deel van de polders en wateringen zijn aangesloten.

Volgens mijn informatie verliep de oprichting van deze vereniging trouwens niet conform de wetgeving houdende polders en wateringen. Een vereniging kan haar leden informeren en inlichten, maar kan zelf geen beslissingen nemen : dat is de bevoegdheid van de individuele polders en wateringen. In mijn streek bijvoorbeeld hebben de polders en wateringen van het bekken Gentse en Kanaalzone hun afgevaardigden aangeduid op een wijze waarbij elke polder en wateringenbekken werd betrokken. Tien van de dertien polders en wateringen gelegen in het bekken hebben hun steun betuigd aan deze voordracht. Deze tien polders en wateringen vertegenwoordigen 60.350 hectaren op 70.550 hectaren. Dat is 86 percent van de aanwezige polders en wateringen in het bekken. Ik heb vastgesteld dat de VVPW als een van de drie andere ontvangers-griffiers een kandidaat heeft aangeduid die met moeite 14 percent van de totale polder vertegenwoordigt.

Klopt het dat de minister de VVPW het exclusieve recht heeft gegeven om de vertegenwoordigers van de polders in de bekkencomités aan te duiden ? Is het inderdaad zo dat deze ambtenarenwerkgroepen nu operationeel zijn ? Is de minister bereid toe te staan dat de polders en wateringen per bekken zelf hun lid van de ambtenarenwerkgroep aanduiden, en dat de door de VVPW aangeduide leden niet worden aanvaard als deze geen duidelijke meerderheid van de aanwezige polders en wateringen van het bekken dat ze wensen te vertegenwoordigen, achter zich hebben ?

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, dit probleem werd me reeds schriftelijk gesignaleerd door een aantal polders en wateringen. We zijn er dus inderdaad van op de hoogte.

Wat de coördinerende opdracht betreft die aan de bekkencomités wordt toebedeeld, is het logisch dat volgens het voorstel van het VIWC voorzien wordt in een ambtelijke werkgroep van elk bekkencomité, waarin ook een afgevaardigde van de polders en wateringen zetelt. Dat uitgangspunt betwist u niet. Daar er in het werkgebied van een bepaald bekken meestal verschillende polders en wateringen werkzaam zijn, rijst het probleem van de aanduiding van een voor al deze polders en waterin-

Kelchtermans

gen representatieve afgevaardigde. Daar begint de discussie.

De ambtelijke werkgroep telt slechts één afgevaardigde van elke belangengroep : dat is van belang voor de werkbaarheid. Er moet dus iemand representatief zijn. De vraag is dan hoe men het overleg zal organiseren om een representatieve afgevaardigde aan te duiden. Mocht deze vorm van overleg niet voldoen, moeten we zoeken naar een andere wijze van aanduiding. Ik zie echter niet onmiddellijk een andere vorm. We zijn uitgegaan van een analogie. Naar analogie met de koepelorganisaties van de gemeenten en provincies heeft men bij polders en wateringen een overkoepelende VZW opgericht.

De heer Freddy De Vilder : Alle steden en gemeenten zijn aangesloten bij de VVSG.

Minister Theo Kelchtermans : Volgens mijn informatie vertegenwoordigt de Vlaamse Vereniging van Polders en Wateringen 85 percent van de polder- en wateringenbesturen. Dat is niet weinig. Het leek ons dan ook redelijk dat de VVPW de organisatie, coördinatie en aanduiding van vertegenwoordigers voor de ambtenarenwerkgroep van elk bekkencomité op zich nam.

Ik ga ervan uit dat de vertegenwoordigers op een democratische manier worden gekozen en door een meerderheid van de polders en wateringen worden gesteund. Het bestuur van de VVPW bestaat uit veertig leden, afkomstig uit de verschillende polders en wateringen van het Vlaams Gewest. In het Vlaams Integraal Wateroverlegcomité vertegenwoordigt de VVPW alle polders en wateringen van het Vlaams Gewest.

Indien u kunt aantonen dat de aanduiding van vertegenwoordigers niet correct verloopt, ben ik bereid bijkomende instructies te geven.

De heer Freddy De Vilder : Uit de documenten die ik hier heb, blijkt dat de kandidaat-vertegenwoordiger die werd voorgedragen door tien van de dertien dijkgraven, niet werd aangeduid door de vereniging. Zij koos iemand uit de kleinste polders in het bekken. Dat is toch allesbehalve democratisch ? De VVPW raadpleegde de polders niet eens. Degene die de polders uit een bepaald bekken vertegenwoordigt, moet toch minstens worden gesteund door de polderbesturen die deel uitmaken van dat bekken.

De organisatie en coördinatie door de VVPW verloopt niet democratisch. Ik voorspel een berg moeilijkheden. De betrokken polder voelt zich helemaal niet vertegenwoordigd. Ik zou u willen vragen om na te gaan in hoeverre die vertegenwoordiger wordt gesteund door de polders.

Minister Theo Kelchtermans : Een VZW heeft eigen regels. Ik geef toe dat het verstandiger is om een representatieve vertegenwoordiger te kiezen. In de VVSG en de vereniging van provincies gebeurt de aanduiding van vertegenwoordigers ook niet altijd met een terugkoppeling naar de lagere besturen. Als men de democratie nog eens op het tweede niveau wil organiseren, raakt men vaak in een patstelling.

De vereniging geeft aan de koepel het recht om te beslissen en de leden van de koepel aanvaarden die beslissing. Die blijft representatief voor alle leden omdat ze hun bevoegdheid delegeren aan de VZW.

De heer Freddy De Vilder : Dat gaat enkel op wanneer alle polders en wateringen deel uitmaken van de koepel, en wanneer alle leden nog effectief lidgeld betalen.

Minister Theo Kelchtermans : Ik stel voor dat u mij de briefwisseling daarover bezorgt. Ik zal de voorzitter van de VVPW om een persoonlijk onderhoud vragen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het handhavingsbeleid ten aanzien van de milieuhinder veroorzaakt door slachthuizen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Malcorps tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het handhavingsbeleid ten aanzien van de milieuhinder veroorzaakt door slachthuizen.

De heer Malcorps heeft het woord.

– *De heer Quintelier treedt als voorzitter op.*

De heer Johan Malcorps : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, op 10 juni

Malcorps

1996 werd in deze commissie al een debat gevoerd over het handhavingsbeleid ten aanzien van milieureglementen voor slachthuizen. De minister kondigde toen aan dat sanering in die sector binnenkort een feit zou zijn. Anderhalf jaar later zien we heel wat aanslepende hinder en vervuiling, meer nog, men mag zelfs manifeste onwil vermoeden. De sector legt de milieuvorwaarden soms openlijk naast zich neer, en de overheid lijkt niet bij machte om maatregelen af te dwingen. Misschien bestaat de politieke wil daarvoor gewoon niet. Die wil is er zeker niet bij enkele gemeentebesturen die openlijk partij kiezen voor de geviseerde bedrijven.

Ik werk twee voorbeelden meer in detail uit. Ten eerste is er het industrieel slachthuis NV De Rese Roger te Zedelgem. Dit bedrijf is sinds vele jaren de oorzaak van milieuhinder en ongenoegen bij de buurtbewoners in de residentiële verkaveling Molenmeers. Het slachthuis kreeg in 1994 in beroep een vergunning voor waterzuivering. De installatie beantwoordde echter geenszins aan de vergunning. Pogingen om dit euvel te verhelpen via meldingen van veranderingen in de loop van 1995 werden door de bestendige deputatie niet aanvaard. Het bedrijf voldoet niet aan de opgelegde lozingsvoorwaarden.

In februari 1997 werd een nieuwe milieuaanvraag ingediend om de onwettige situatie te regulariseren. De VMM gaf een negatief advies en baseerde zich daarvoor op de controlemetingen die ze uitvoerde in de loop van 1996 en 1997. Daaruit bleek dat het bedrijf de normen overschreed. Uit eigen metingen van het bedrijf was voordien het tegendeel gebleken. De VMM vroeg het bedrijf om af te koppelen van de openbare riolering. Daarop trok het bedrijf zijn vergunningsaanvraag in. Op 7 augustus 1997 werd een ruimere aanvraag ingediend tot verandering van het slachthuis door uitbreiding van, wijziging van en toevoeging aan de bestaande afvalwaterzuiveringsinstallatie. Hierbij werd uitdrukkelijk gesteld dat het bedrijf de opgelegde sectorale lozingsnormen voor lozen op openbare riolering niet kan halen, maar dat het toch verder wil blijven lozen in de openbare riolering. Nochtans had de zaakvoerder enkele jaren geleden bij een vorige milieuvergunningaanvraag de nodige investeringen beloofd waardoor hij na zelfzuivering op het oppervlaktewater zou kunnen lozen.

Er is echter meer. Daarom richt ik deze interpellatie ook tot de minister van Binnenlandse Aangelegenheden. In een brief van 27 december 1996

schrijft de burgemeester van Zedelgem in een verklaring dat het bedrijf niet in de mogelijkheid verkeert om op het oppervlaktewater te lozen. De bestendige deputatie neemt deze redenering klakkeloos over en giet ze in wat meer ambtelijke bewoordingen. Ik citeer: 'Overwegende dat het noodzakelijk is vergunningsvoorwaarden op te leggen die technisch haalbaar zijn en voldoen aan de vereisten van de best beschikbare technologie, zonder overmatige hoge kosten'. De deputatie legt vervolgens de overtredingen die de Vlaamse Milieumaatschappij had vastgesteld, naast zich neer, en verleent toch de gevraagde vergunning. Dit is in feite een vorm van openlijke rebellie tegen het beleid van de minister en de sectorale voorschriften die werden opgenomen in Vlarem. Mijnheer de minister, het slachthuis, de burgemeester en de provincie aanvaardden de strenge normen niet en zeggen dat u de pot op kunt met uw normen. Los van de beslissing die u in beroep zal nemen over dit dossier, is het van belang te vernemen hoe u reageert op een dergelijke provocatie.

Een bijkomend probleem is dat in de nieuwe milieuvergunningaanvraag staat dat ook afval van buiten het bedrijf zou worden aangevoerd om de werking van de waterzuiveringsinstallatie zogenaamd te verbeteren. Tevens wenst het bedrijf nog 700 ton mest per jaar te verwerken met deze afvalwaterzuivering. Dergelijke systemen van kleinschalige mestverwerking op ongecontroleerde wijze zijn ook te vinden op andere plaatsen in West-Vlaanderen. De extra aanvoer van afval en mest is echter in strijd met de bepaling dat deze vorm van waterzuivering enkel complementair mag zijn aan het bedrijf.

Ik geef nog een tweede voorbeeld om mijn algemene stelling te onderbouwen. De minister kent het geval van de NV Fonck-Dehennin in Sint-Lievens-Houtem of Bavegem. Dit geval is zo mogelijk nog schrijnender. Al in 1991 weigerde de bestendige deputatie het bedrijf een vergunning om een slachthuis voor varkens te exploiteren, maar het bedrijf werkt rustig door. Het regent PV's van de milieu-inspectie, maar deze vormen blijkbaar geen beletsel. Ik heb een brief bij van de vorige burgemeester Otten aan mijn voorganger Barbé. De heer Otten deelde op 13 oktober 1993 droogweg mee dat hij geen gebruik wenste te maken van zijn toezichtsbevoegdheid krachtens artikel 65, paragraaf 1 van Vlarem, en voorstelde om de in artikel 58 bedoelde ambtenaren in te schakelen. Zijn opvolger op het gemeentehuis van Sint-Lievens-Houtem denkt er blijkbaar net zo over.

Malcorps

Op 16 november 1993 werd door de toezichthoudende ambtenaren van de milieu-inspectie de stopzetting bevolen van de productieactiviteiten. Het bedrijf legde dat bevel naast zich neer en ging in beroep bij de Raad van State. De milieu-inspectie stelde tweemaal een proces-verbaal op. De Raad van State verwierp op 24 februari 1994 het beroep van het bedrijf. Op 23 maart 1994 bevestigde de minister nogmaals de reeds opgelegde dwangmaatregel. Op 10 juni 1996 deelde hij naar aanleiding van vragen van de heer Hostekint mee dat het slachthuis te Sint-Lievens-Houtem gesloten was. Op papier klopte dit, maar de praktijk zag er anders uit. Het bedrijf had lak aan de milieu-inspectie, de Raad van State en de minister, en werkte gewoon voort.

Als antwoord op mijn schriftelijke vraag van 19 maart 1997 deelde de minister mij het volgende mee : 'De uitvoering van dwangmaatregelen ten aanzien van een slachthuis van een dergelijke omvang, bij onwilligheid van de exploitant en zonder medewerking van de lokale overheid, is in de praktijk niet te realiseren'. Dit is het failliet van elk milieuhandhavingsbeleid. De minister stelde vervolgens dat nog twee mogelijkheden overbleven : protesteren bij het parket of een vordering instellen via de wet van 12 januari 1993 op het milieuvorderingsrecht.

Dit laatste zou de minister van Leefmilieu in eigen persoon moeten doen. Stel u voor : een minister die moet procederen op het niveau van een belanghebbend burger of milieuvereniging om zijn eigen besluit te kunnen afdwingen. Artikel 65 van Vlarem I stelt nochtans dat indien een vergunningsplichtige inrichting zonder vergunning wordt geconstateerd, de inrichting ambtshalve kan worden gesloten. Volgens paragraaf 4 van hetzelfde artikel kan deze sluiting worden uitgevoerd door bevoegde ambtenaren indien de burgemeester niet of onvolkomen optreedt. Bovendien kunnen de bevoegde ambtenaren volgens artikel 63 bij de uitoefening van hun ambt de bijstand vorderen van gemeentepolitie of rijkswacht. Het is dan ook onbegrijpelijk waarom de omweg via het milieuvorderingsrecht nodig zou zijn. Hoe dan ook rijst ook in dit geval duidelijk de vraag over de houding van een burgemeester die blijkbaar partij kiest voor een bedrijf dat een loopje neemt met de milieuwetgeving. Kan een dergelijke houding worden getolereerd ?

Mijnheer de minister, ik heb de volgende vier concrete vragen. Ten eerste, kan een burgemeester

openlijk de partij kiezen van een bedrijf dat manifest in overtreding is en blijft ? Verkeert een burgemeester in de juridische mogelijkheid om een richtinggevende verklaring af te leggen, zoals de burgemeester van Zedelgem in de zaak De Rese deed ? Welke gevolgen heeft dit voor de verdere afhandeling van het dossier ? Is een burgemeester, zoals die van Sint-Lievens-Houtem, verplicht om een beslissing van de minister dat een bedrijf zijn activiteiten moet staken, ook effectief te doen uitvoeren ? Welke stappen kunnen in het andere geval worden ondernomen ? Doen dergelijke incidenten zich dikwijls voor ? Ik herhaal dat ik deze vragen ook heb gericht aan minister Peeters en ook van hem een antwoord verwacht.

Ten tweede : hoe reageert u op het feit dat de bestendige deputatie in de zaak van het slachthuis van Zedelgem de Vlaremregels zelf in vraag stelt en om die reden overtredingen die door de VMM werden vastgesteld, naast zich neerlegt ? Ten derde : hoe beoordeelt u kleinschalige vormen van mestverwerking, zoals die van het slachthuis De Rese in Zedelgem ? Op welke wijze wordt dit probleem aangepakt, bijvoorbeeld voor wat de lozingsvoorwaarden betreft ?

Ten vierde : waarom wordt niet overgegaan tot de sluiting van de inrichting te Bavegem, conform artikel 65 van Vlarem I ? Wat is de stand van zaken van het onderzoek naar de mogelijke toepassing van het milieuvorderingsrecht door uzelf ? Welke stappen zijn gezet bij het parket en met welk gevolg ?

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister Theo Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, artikel 31 van het milieuvergunningendecreet van 28 juni 1985 dat de toezichtsbevoegdheid van de burgemeesters regelt, bepaalt dat de burgemeester maatregelen kan treffen wanneer hij vaststelt dat een vergunningsplichtige inrichting zonder vergunning wordt geëxploiteerd. De decreetgever heeft hierbij duidelijk geopteerd om de mogelijkheid te behouden voor de burgemeester om al dan niet de gehele of gedeeltelijke sluiting van een inrichting te bevelen. Paragraaf 4 van hetzelfde artikel bepaalt dat de toezichthoudende ambtenaren, in casu de milieu-inspectie, dezelfde maatregelen kunnen nemen wanneer de burgemeester niet of onvolkomen optreedt. Het optreden van zowel de burgemeester als van de toezichthoudende ambtenaren moet derhalve worden gezien in functie van de concrete omstandigheden.

Kelchtermans

De regels van behoorlijk bestuur moeten ook hier gelden. Zowel de milieu-inspectie als de burgemeester aarzelen uit vrees voor de juridische procedures en de hoofdelijke verantwoordelijkheid bij het nemen van dergelijke beslissingen. Daar moet iets gebeuren. Een burgemeester die sluit, kan persoonlijk verantwoordelijk worden gesteld voor de gevolgen. Het is logisch dat hij of zij dan aarzelt bij het nemen van zo een beslissing.

Conform de Vlaremprocedure is de bestendige deputatie bevoegd om soeverein een gemotiveerde beslissing in eerste aanleg te treffen. De objectieve beoordeling vereist dat wordt nagegaan of de bedoelde exploitatie op een welbepaalde locatie volgens de geldende Vlaremreglementering eventueel aangevuld met bijzondere voorwaarden, kan worden vergund. Bij besluit van de bestendige deputatie van 11 december 1997 werden de lozingsvoorwaarden van het afvalwater van het bedrijf gewijzigd. De lozing moet voldoen aan de voorwaarden van lozing op oppervlaktewater, en bovendien werden bijkomende voorwaarden opgelegd. Ten laatste op 31 december 2000 moet het bedrijf lozen op oppervlaktewater en voldoen aan de strengere normen. Bovendien moet het bedrijf in overleg met het gemeentebestuur ook nog een collector aanbrengen van circa 500 meter om te kunnen lozen in oppervlaktewater.

De afdeling milieu-inspectie heeft verschillende aanmaningen opgelegd, die door het bedrijf zijn uitgevoerd. Tot op heden werden verschillende saneringen uitgevoerd om onder meer de sluiklozing te stoppen en om de geurhinder rond het bedrijf te voorkomen. Tegen voormelde beslissing in eerste aanleg werd door de Vlaamse Milieumaatschappij en door derden beroep bij ons ingediend. Het onderzoek van dit beroep is momenteel nog lopende. De uiterste datum is 20 juni 1998. Ik heb alsnog geen kennis van het advies van de gewestelijke milieuvergunningscommissie. Ik wil daar niet op vooruitlopen. Algemeen kan worden gesteld dat geval per geval moet worden bekeken, rekening houdend met alle in Vlarem vastgestelde normen. Vanuit milieuoogpunt kan zeker geen voorkeur worden vooropgesteld inzake kleinschaligheid of grootschaligheid. Gelet op het lopende beroep wens ik in dit dossier geen verder standpunt in te nemen.

Wat de NV Fonck in Sint-Lievens-Houtem aangaat, begint de geschiedenis al in 1991. Ik zal u die overhandigen. Het gaat om een opsomming van de verschillende stappen van de bestendige deputatie, ministeriële besluiten, pv's, bevel tot stopzetting van de milieu-inspectie, enzovoort.

Op 19 maart 1997 hebt u hierover al een vraag gesteld. Ik heb u toen al gezegd dat we met het oog op de effectieve sluiting van de inrichting door de afdeling milieu-inspectie twee denkkaders volgen. Ten eerste is bij het parket in Dendermonde aangedrongen op een vervolging van de exploitant, gelet op de manifeste overtredingen. Tot op heden werd nog geen gevolg gegeven aan deze vraag. Ten tweede werd onderzocht of het mogelijk is om de door de milieu-inspectie opgelegde dwangmaatregelen af te dwingen via de wet van 12 januari 1993 betreffende het vorderingsrecht inzake de bescherming van het leefmilieu. Dat onderzoek is nog niet afgerond. Het verhaal is dus nog niet af.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Ik ben verbijsterd door dit antwoord. Het gaat hier eigenlijk om het failliet van een milieuhandhavingsbeleid. U zegt dat de burgemeesters en de milieu-inspectie bang zijn voor de juridische consequenties. We moeten ons dan ook in deze commissie dringend buigen over het milieuhandhavingsbeleid. Er wordt de laatste tijd heel veel gepraat over het functioneren van het gerecht in andere dossiers. We moeten in overleg met het federale niveau kijken hoe we kunnen zorgen voor een vervolgingsbeleid voor manifeste overtredingen, en hoe een aantal activiteiten effectief kunnen worden stopgezet. Als de Vlaamse overheid daar niet toe in staat is, dan is er iets fundamenteels verkeerd. Wat we hier vaststellen, is geen klein bier.

Minister Theo Kelchtermans : Het verhaal is niet af, de procedures lopen nog.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 16.54 uur.*
